

Mika Waltari (1908 – 1979): Egypt'an Sinuhet (1945)

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy;

4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

Haremheb mne vedl před faraóna do jeho komnaty, a tak jsem opět spatřil Achnatona. Zmužněl za tu dobu, co jsem byl pryč, a jeho tváře byly vzrušené a bledé a oči opuchlé bděním. Neměl na sobě ani jediného šperku a byl prostě oblečen v bílé roucho, avšak toto roucho bylo z nejjemnějšího královského lnu a neskrývalo nijak znetvoření jeho dlouhého, vratkého těla.

„Sinuhete, lékaři, ty Osamělý, pamatuji se na tebe.“ řekl – a v té chvíli jsem věděl, že je to muž, jehož každý buď nenávidí, nebo miluje, ježto ten, jenž měl srdce v hrudi, nemohl zůstat chladným před ním.

„Trápí mne bolesti hlavy, které ruší můj spánek za noci,“ pokračoval, dotýkaje se rukou čela. „Hrozná bolest hlavy mne trápí – a velice často –, kdykoli se stane něco, co se mi přičí, a moji lékaři mi nemohou pomoci. Podaří se jim pouze otupit mé utrpení, avšak tohoto otupení si nepřejí, vždyť mé myšlenky musí být jasné jako voda – pro mého boha – a jsem také znechucen lékaři onoho boha prokletého. Haremheb, Syn krahujce, mi vypravoval o tvém umění, Sinuhete. Snad bys mi mohl tedy pomoci. Znáš Atona?“

To byla pro mne nesnadná otázka, i zvážil jsem obezřetně svá slova, dříve než jsem před faraónem odpověděl:

„Znám Atona, je-li právě on někým ve mně a někým mimo mé vědění, někým mimo a nad všechno vědění lidské. Avšak po jiném způsobu ho neznám.“

Vzrušil se a jeho tvář se zapálila, i pravil zaníceně:

„Hovoříš o Atonovi lépe než moji nejlepší žáci, neboť Atona je možno poznat pouze srdcem, a nikoli rozumem. Jen já ho znám i svým rozumem, ježto jsem jeho synem a v jasu svých vidění jsem mu patřil tváří v tvář, ačkoliv jeho bytost nemá tvaru. Není jiného boha kromě Atona a rukama lidskýma postavení bohové jsou jen klamem a šálením před ním. Jen stínem jsou všichni bohové před Atonem, a proto jsem svrhl prokletého boha, poněvadž jeho stín zabraňoval světlu, aby vstoupilo do srdcí mého lidu. Sinuhete, chceš-li, dám ti kříž života.“

Řekl jsem mu:

„Této noci jsem viděl, jak mužové rozbili o dlažební kameny lebku jakéhosi zraněného pro tvůj kříž života a ženy poskakovaly kolem něho, vzývajíce Atona. Také jsem viděl, jak ženy souložily s Nubijci, vzývajíce Atona.“

(...)

K jídlu měl faraón Achnaton pouze v mléce uvařenou krupici na zlatém talíři, a držátku jeho zlaté lžice dal zlatník něžnou hlavu antilopy. Když kaši snědl, lámal suchý chléb a jedl jej a nepil víno, nýbrž do jeho zlatého poháru nalévali čistou vodu. Když dojedl a dopil, promluvil hlasitě, s tváří rozjasněnou a vzrušenou:

„Vypravujte všemu lidu, že faraón Achnaton žije v pravdě a že jeho pokrmem je voda a chléb a kaše chudých, takže se jeho večere neliší od večere toho nejponiženějšího oráče.“

Potom chválil chléb, jemuž Aton požehnal, a drcené zrna, jemuž Aton požehnal, a čistou vodu, jíž Aton požehnal. (...)

Později jsem věděl – a také sám na své vlastní oči viděl, že faraón Achnaton nikterak neopovrhoval vínem, nýbrž často si jím potěšoval své srdce, když šlo vše podle jeho vůle. A neopovrhoval ani tučnou husou, ani masem antilopím a měl odpor k masu zvířat pouze tehdy, když cítil potřebu očistit své tělo před svými viděními. (...)

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Úspěch českých egyptologů: Našli hrobku dosud neznámé královny

8. 1. 2015 16:57, autor: ČT24 aktualizováno 4. 1. 2015 17:40

Káhira - Čeští archeologové našli v Egyptě hrobku dosud neznámé královny Chentkaus III., manželky faraona Raneferefa. Ten vládl v době 5. dynastie, zhruba před 4 500 lety. Nález oznámilo egyptské ministerstvo pro památky. Podle českých egyptologů jde o objev historického významu.

Pyramidy v Abúsíru

Hrobka královny Chentkaus III. byla odhalena v Abúsíru jihozápadně od Káhiry, kde se nachází několik pyramid faraonů páté dynastie. "Poprvé jsme odhalili jméno této královny, které bylo do objevení jejího hrobu neznámé," uvedl ministr pro starověké památky Mamdúh ad-Damatí.

Tento objev "nám umožní objasnit určité neznámé stránky 5. dynastie, která byla spolu se 4. dynastií svědkem výstavby prvních

pyramid," dodal ministr.

Egyptologové v pohřebním místě našli nápisy se jmény, části pohřební výbavy i samotné kosterní pozůstatky. Podle serveru Luxor Times to byly mimo jiné předměty denní potřeby, 23 vápencových hrnců a čtyři měděné nástroje, kusy nábytku i nápisy vyryté na zdech, včetně jména a titulů královny jako "žena krále" a "matka krále".

Člen týmu českých egyptologů Jaromír Krejčí podle Luxor Times prohlásil, že objev nápisu "matka krále" má "historický význam". "Pokud můžeme usuzovat, že královna byla pohřbena v době panovníka Niuserre (2445 př.n.l. až 2421 př.n.l.) - což se dá usuzovat z pečeti nesoucí jeho jméno, která byla nalezena v hrobce - pak můžeme tvrdit, že Chentkaus III. je matkou panovníka Menkauhora, nástupce Niuserre. To by mohlo odhalit více informací také o tomto králi, zvláště když o něm máme velmi málo informací," vysvětlil Krejčí. Niuserre byl mladší bratr Raneferefa.